

SYLLABUS

UNIUNEA EUROPEANĂ: MECANISME ŞI INSTITUȚII

Administrație Publică, anul III

Titular curs: Raluca Suciu, lector dr.
Contact: raluca.suciu@fspac.ro
Birou: sala 108, etaj 1, clădirea FSPAC 2

Descrierea cursului

Nr. de credite: 4; Evaluare: examen; Disciplină de specialitate.

Cursul *Uniunea Europeană: mecanisme și instituții* este organizat, din perspectiva conținutului, în patru părți, acoperind majoritatea ariilor de studiu și cercetare privind Uniunea Europeană și integrarea europeană, după cum urmează:

- Evoluția integrării europene, concepte teoretice generale, principalele teorii aplicabile domeniului;
- Crearea dreptului UE: instituții, proceduri, competențe;
- Dreptul european și aplicarea sa: tratate, regulamente, directive, decizii, principii de drept;
- Conținut / substanță: piața (accent pe lucrători), cetățenie europeană, UEM, politici relevante.

Obiectivele de învățare și competențele principale dobândite

Prin cursul *Uniunea Europeană: mecanisme și instituții* se urmărește inițierea studenților în înțelegerea ordinii juridice a Uniunii Europene. Prin materialele propuse și prin activitățile de la curs și seminar urmărim să facilităm înțelegerea Uniunii Europene în complexitatea sa actuală (juridică, politică, economică, socială), în contextul ultimelor modificări constituționale și relevanța acestor discuții din perspectiva României și a cetățeanului român / european.

Obiectivele principale ale cursului vizează, din perspectiva studentului, înțelegerea proceselor decizionale ale Uniunii Europene și a rolului diferiților actori instituționali în acest proces; capacitatea de a interpreta conceptele teoretice în contextul domeniilor concrete de activitate / competență ale U.E.; capacitatea de a aplica conceptele teoretice la cazul particular al României, ca stat membru al U.E.; abilitatea de a înțelege, argumenta, discuta probleme sau situații de actualitate în contextul teoretic al integrării (juridic, politic, economic, social).

Conținutul cursului

1. Curs introductiv: prezentarea tematicii generale, a cerințelor. Prezentarea contextului istoric al începuturilor integrării europene. Primele organizații europene.
2. Tratatul institutiv și subsecvente. Cele trei Comunități Europene. Evoluția procesului de integrare europeană, valurile de extindere, principalele momente de „impas”.
3. Uniunea Europeană: clarificări conceptuale și terminologice, natura juridică, obiective. Apartenența la Uniunea Europeană: aderare, excludere, retragere, suspendare.
4. Sinteză a Tratatului de la Lisabona – Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene – vizând principalele modificări ale sistemului instituțional, ale mecanismelor de decizie și ale unor politici majore (politica de securitate și spațiul de securitate, libere, justiție – foștii piloni interguvernamentali ai U.E.).
5. Sistemul instituțional al Uniunii Europene. Prezentarea pe scurt a instituțiilor europene, rolul acestora, interesele reprezentate la nivelul fiecărei instituții. Comisia Europeană – evoluție, structură, funcționare, atribuții, rol.
6. Consiliul – precizări terminologice, distincție față de alte instituții existente la nivelul U.E., evoluție, structură, funcționare, atribuții. COREPER. Discuție despre „putere și influență” în cadrul U.E.
7. Parlamentul European – istoric, precizări terminologice, structură, funcționare, atribuții. Discuție despre reprezentarea democratică la nivelul U.E., drepturi electorale ale cetățenilor (cetățenia europeană), alegeri europene, partide politice europene.
8. Consiliul European – componență, funcționare, rol, președintele.

9. Curtea de Justiție a Uniunii Europene – rol, componentă, funcționare, competență. Curtea de Conturi (rol, structură). Banca Centrală Europeană (rol, structură). Organele consultative ale Uniunii: Comitetul Economic și Social, Comitetului Regiunilor. Agențiile europene specializate. Ombudsmanul European.
10. Elemente de drept european – concept, distincție față de dreptul internațional public. Caracterele dreptului european. Sursele dreptului european. Actele legislative ale Uniunii.
11. Contenciosul comunitar. Categoriile de acțiuni și excepții ce pot fi ridicate în fața CJUE și TPI.
12. Aplicații sub forma unor spețe, referitoare la principiile dreptului european, la modul în care au fost create de CJUE, respectiv cum se aplică în prezent la situații concrete de drept european sau care apar în fața instanțelor naționale, dar necesită raportarea la principii / norme de drept european.

Tematica seminarului

1. Concepte generale: integrare, cooperare internațională, organizație internațională, interguvernamental, supranațional.
2. Teorii ale integrării europene. Funcționalism, federalism, federalism funcțional, neofuncționalism, interguvernamentalism, interguvernamentalismul liberal. Guvernanța supranațională/U.E. și teorii ale guvernantei U.E. care analizează U.E. ca sistem politic.
3. Teoretizarea consecințelor integrării europene: europenizarea. Exemple de europenizare incrementală (legate de europenizarea economiilor naționale sau a unor politici).
4. Integrare europeană și inovare politică. Democrație și deficit democratic. Activitatea grupurilor de interese.
5. Libera circulație a forței de muncă (se urmărește evoluția dreptului la liberă circulație și ulterior comparația cu reglementarea acestuia în cadrul cetățeniei UE).
6. Cetățenia Uniunii Europene.
7. Integrarea economică europeană: piața comună (dinamica procesului de integrare economică). Libera circulație a bunurilor, serviciilor, capitalului și a forței de muncă.
8. Uniunea economică și monetară.
9. Politicile. Procesul de elaborare a politicilor în Uniunea Europeană. Principalele domenii de activitate ale U.E.
10. Impactul U.E. asupra statelor membre. Rolul statelor membre în integrarea europeană. Evaluarea gradului de in/dependență a statelor față de Uniune.
11. Recapitulare.

Aspecte organizatorice

Conținutul cursului este disponibil pe platforma de e-learning a FSPAC (Moodle), atât materiale de curs și seminar obligatorii, cât și materiale facultative. Pe parcursului semestrului vor fi adăugate materiale utile și cerințe (prezentări ppt, sinteze ale materialelor mai lungi, etc.). Lucrările / temele se vor încărca pe pagina de Moodle, cu respectarea termenelor limită (nu se acceptă și evaluează temele întârziate).

Materialele de curs și seminar sunt încărcate pentru fiecare temă majoră din conținutul cursului (secțiuni separate pentru fiecare tematică).

Comunicarea cu instructorii cursului se face prin e-mail (nu prin mesageria platformei de e-learning, din cauza întârzierilor în transmiterea mesajelor).

Prezența la curs este recomandată (insistent și cu căldură ☺). Prezența la seminar este obligatorie în proporție de 75% din totalul seminariilor care au loc pe durata semestrului. Absența de la 50% din seminarii pe durata semestrului se penalizează cu pierderea dreptului de a participa la examen în acest semestru. Studentul va relua cursul în anul următor (pentru detalii, a se consulta regulamentele UBB și FSPAC).

Pentru toate situațiile care pot să apară pe parcursul semestrului sau în timpul examenului (inclusiv situații de plagiat sau copiat) se vor aplica regulamentele UBB și FSPAC.

Evaluare

Notarea începe de la nota 1 și nota este compusă din:

- A. Examen scris în sesiune: 70% din nota finală
 - Înțelegerea conceptelor, teoriilor și a prevederilor legale/aspectelor de drept ale domeniului;

- Capacitatea de a discuta agumentat despre probleme de integrare europeană (cauze, factori, soluții alternative, implicații economice și sociale);
- B. Evaluare pe parcursul semestrului la seminar (teme, teste (de lectură) la seminar, prezentare / dezbateri): 30% din nota finală;
 - Calitatea argumentelor, fundamentarea acestora pe teoria domeniului, exemplificarea, documentarea, logica și claritatea exprimării;
 - Frecvența interacțiunii (de calitate) în cadrul seminarului.

Bibliografie (selecție)

Materialele necesare pentru această disciplină sunt disponibile pe platforma e-learning FSPAC (Moodle), pe parcursul semestrului. Alte materiale (studii de caz, prezentări, spețe) sunt furnizate la curs / seminar.

- Dacian Cosmin Dragoș și Raluca Suci, *Uniunea Europeană: Mecanisme si instituții. Suport de curs*, 2018, [Online] disponibil pe platforma e-learning FSPAC.
- Paul Craig și Grainne de Burca, *Dreptul Uniunii Europene, Comentarii, jurisprudență, doctrină*, ediția a 6-a, Editura Hamangiu, București, 2017.
- Robert Schutze, *An Introduction to European Law*, Cambridge University Press, 2012.
- Alina Kaczorowska, *European Union Law*, ediția a 2-a, Routledge, 2011.
- Herman Lelieveldt și Sebastiaan Princen, *The Politics of the European Union*, Cambridge University Press, 2011.
- Ramona Coman, Thomas Kostera și Luca Tomini (ed.), *Europeanization and European Integration. From Incremental to Structural Change*, Palgrave MacMillan, 2014.
- Ian Bache și Stephen George, *Politica în Uniunea Europeană*, Editura Epigraf, Chișinău, 2009.
- Willen Molle, *Economia integrării europene. Teorie, practică, politici*, Editura Epigraf, Chișinău, 2009.
- Legislația indicată în suportul de curs – Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene.